

תחבושות, הכנסת קטטר לררכייהשתן והותירו לה את הפעילויות שהוכרנו.

יחידות קטנטנות

על תנאייהעבודה של האחיות מקשה גם הנהול הפגום, שלפיו כל הפעילות הטיפולית בחולים נעשית בחדרים שבהם שוכנים החולים, לער מת רוב בתי-החולים נמערב, שם נע" שות פעולות אלה עלידי אחיות מיוחדות בחדריטיפול מיוחדים.

עומס מיותר על האחיות מוטל גם בגלל קיום מחלקות ויחידות קטני טונות, הממוקמות כאותו המקום, ואשר הטיפול בחולים המאושפזים בהם נופל לעיתים על אחות אחת.

כך, למשל, בבתי-חולים בראזיל באשקלון, היתה אחות אחת צריכה לעבור בזמנית בחמש יחידות קטנות: אורולוגיה, פה ולסת, כירורגיה פלאסטי, כירורגיה כללית וטיפול נמרץ נשימתי.

ברור שאחות אחת אינה יכולה במצב כזה לבצע עבודה רצינית, וקשה לה סיכמה יותר מאשר לאחות המטפלת באותו מוספר של מיטות שיש בהן חולים דומים.

המיסד הרפואי ממשך לפור מחל" קות שונות, ולפתוח יחידות קטנטנות.

המיסד הרפואי מעוניין, למעשה, בהזנה מסוימת של הסיעור כנתי החולים, ובהמשך סיכסוך-האחיות, ככל שיימשך סיכסוך-האחיות, וככל שתסתבך העבודה כתוצאה מכך כנתי החולים, כן ירוויח המיסד הרפואי — מנהלימחלקות, סגניהם, ורופאים בכירים.

יותר חולים יזדקקו למירסי אות הפרטיות הבלתי-יחוקיות וההצייחוקיות שלהם, יותר חז" לים יצטרכו לתת שוחד ולשלם מתחת לשולחן לרופאים בבתי- חולים ציבוריים, כדי להתאשפו ולעבור ניתוח מוקדם יותר.

צמד בלתי-מוכשר

גם מישרדיהבריאות עצמו מעוניין למעשה בהמשך הסיכסוך, ואינו מחפש פיתרונות רציניים לבעיית האחיות.

הנהלת מישרדיהבריאות מבינה כי ורדי (כך לפחות אני מאמין) שבעיית האחיות קשורה לכל מערכת-הבריאות, וכדי לפתור את בעייתן של האחיות יש להתחיל בשינויים רדיקאליים של כל מיכנה מערכת-הבריאות.

אין ללכת למיספרה ולצבוע שיער כטיפול למחלת לב וריאות. כך אי אפשר לפתור את בעיית-האחיות ללא

דוגמה אחת לעומס הקשה: בבית החולים באשקלון עובדת אחות אחת, בזמנית, בחמש יחידות: אורולוגיה, פה ולסת, כירורגיה פלאסטית, כירורגיה כללית וביחידה לטיפול נמרץ נשימתי

העיקרון הפגום הזה משפיע, כמובן על תנאייהעבודה של האחיות.

מעוניינים בסיכסוך

לפיכך הררישה לשינוי תנאי עבודה מצרקה ביותר, אך יש להתחיל בשינויים יסודיים, ולא רווקא בהגדלת מיספר התקנים.

יש לי הרשם שכל מיספר-תקנים שהוא מ"מ 450 עד 4500, שיוקצה לבתי החולים, יגיע בחלקו הגדול למנגנון המינהלי, ויגרום רק לשיבושים נוספים בעבודת האחיות. לדעת, לפני שמקציבים תקנים יש לערוך רפורמה יסודית:

- להדק את הקשר המינהלי בין האחיות ורופאים במחלקות.
- להרחיב את הפעילות הרפואית ולתת לאחיות יותר סמכויות במישור עבודתן — כמובן אחרי לימודים מסוימים, השתלמויות וכו'.
- להוריד מהן את רוב עבודות הסבלות, המלצרות, סידור המיטות, השליחויות, הפקידות, עלידי הקצבת כוחעזר מתאים למחלקות.
- להקטין עד המינימום, עד כדי חיסול, את המנגנון המנופח של בירוקרטיית האחיות.

רק ביצוע שינויים אלה יכול, לפי מיטב הבנתי, לתת למיקצועיהאחות מעמד מועדף, להביא לזרימת כוחות חרשים לבתי-החולים ולגרום לשינוי רציני במצב הסיעודי בארץ. אך יש הרשם שאולי לא ניתן לבצע זאת. לזה לא יתנו די — לא המינהלה של האחיות ולא המיסד הרפואי מסיבותיו שלו.

גט

ממני. אני בת יחידה להוריי, כי אנחנו ניצולי שואה, אבל הבן שלי נאלץ להיות בן יחיד במדינת-ישראל ה חופשית — ומי יכול לתקן דבר כזה? היום, בגיל 45, ורדי שלא אלד עוד ילדים.

וגם הוא היה יכול להתחתן ולהיות אב לילדים. ואני שואלת: זה לא פיקוח נפש של כל הילדים שהיו יכולים להיוולד ולא נולדו? בית-הדין הרבני הרס שתי מישפחות. אני לא מאשימה אותם או משהו מיוחד. אני מאשימה את המערכת, שהיא נוקשה מיסודה. פעם היו רבנים נאורים ששפטו כל מיקרה לגופו, ומצאו לו פיתרון הלכתי. אני בטוחה שגם במיקרה שלי היה נמצא הפיתרון, והיו רבנים שאפילו הצביעו עליו — אבל בית-הדין הגדול לעירעורים לא היבל.

"הילד של אמא"

ב"ה שקבר אותי היה עניין המורדת. בתחילת הדרך, כשי רציני להתגרש כמה שיותר מהר, נתן לי עורך-הדין שלי עצת-אחיותופל, להסכים ולהיקרא מורדת. לפי ההי לכה, זוהי אשה שאיננה מקיימת את חובתיה כלפי בעלה. אשה כזאת אין

כשלקחה רות יהלומי את תינוקה בן החצי שנה כאותו ערב פסח, ועברה לגור בבית הוריה, היא היתה נאה וצעירה, בראשית שנות העשרים לחייה. או לא תיארה לעצמה שהכל יסתיים כשתהיה בת 45, ושערה ילכין כמעט כולו מהגיל, מהיסורים, מהסבל, מהמאבקים הבלתי-רפוסקים ומחוסר-האונים. כל אותן השנים עמד בעלה, שלמה יהלומי, בסירובו ומאן לתת לה גט. כך, במשך שנים ארוכות, חיו להם שני אנשים בוגרים במצב של לא שלום-בית ולא פירוד סופי, רישמי, במצב של מילחמת-עצבים מתמדת.

טוען רבני רענן אסור לענות אשה?

לה הרבה זכויות במיקרה של גירושין, רבר שיכול להקל על הבעל להסכים להתגרש.

שנתיים אחרי הנישואין תבעה רות יהלומי (למעלה) גט מבעלה. הבעל טען שהיא מורדת. במשך 23 שנים השיבו הרבנים את פניה ריקם, בהסתמכם על ההלכה: אין לתת גט לאשה מורדת. עכשיו קיבלה גט

השיטה הזאת עוברת אולי על איי אלה כעלים, אבל לא על מר יהלומי. מאוחר מרי הסתבר לי, שלאשה מורדת אין גם הזכות להתגרש, אפילו אחרי 13 שנה של עגינות לא ניתן לכפות על הבעל לגרש אותה.

זה קבר אותי. מר יהלומי נאחו במורדת. כמי שנאחו בקרנות-המיוזבה, ולא היה מי שיוריד אותו משם.

23 שנה. רות מתארת אותן כשנים של התרוצצויות כבתי-הדין הרבניים, בתעסוקה מלאה בעניין אחד. מהעי בודה היתה נעדרת לעיתים קרובות. כל חבריה וחברותיה לעבודה חיו איתה

הכל עלה כסף. אוכל? הייתי אוכלת אצל הוריי. עד היום אני אוכלת אצלם. רות יהלומי היתה, ועודנה, אשה דתית. אבל שנים של התרוצצויות במקום עבודתם של נציגי-האלי-עלי-ארמות גרמו לה להטיח פעם בבית-הדין הרבני. מה ההבדל ביניכם לבין הנאצים? גם הנאצים גרמו לנשים יהודיות לא להביא ילדים לעולם. ולי אתם עושים אותו הרבר?"

התינוק הפך בינתיים לילד, ואחרי-כך לנער ולגבר, וכל אותן שנים שימש גם הוא נושא למאבק. כשעניין הילד הפסיק להיות נושא למאבק, נמצאו עניינים אחרים, סוערים לא פחות. יצר הנקמנות של הבעל לא ידע גבול, והוא העדיף להרוס את חייו שלו וכלבד שחיה שלה גם הם ייהרסו. וכל אותן שנים בתי-הדין הרבניים עקבו אחר המתרחש, אך לא כפו על הבעל לתת את הגט המיוחל. ואז, לפני שבועות אחדים נתן לה בעלה את הגט. כל אימת שהיא חושבת על כך היא בעננים. אולם לרוב לוכ שות ענייה הבעה של ספקנות, המת-